

Indiener: College van burgemeester en wethouders

Datum: 16 januari 2018

Portefeuillehouder(s): Wethouder Koster

Portefeuille(s): Sociaal Domein; Participatie Werk en Inkomen

Contactpersoon: G. Kraaijkamp

Tel.nr.: 0620094919 **E-mailadres:** kraaijkamp.g@woerden.nl

Onderwerp:

Zienswijze Kaderbrief Ferm Werk 2019 - 2022

Samenvatting:

Het college stelt de raad voor de in dit voorstel opgenomen zienswijze op de Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 vast te stellen en deze ter kennis te brengen van het dagelijks bestuur Ferm Werk. Op basis daarvan kan Ferm Werk vervolgens een concept begroting 2019 – 2022 opstellen die tegemoet komt aan de ambities en prioriteiten van de raad.

In verband met de discussie die de raad wil voeren over wat men wil verstaan onder participatie en welke instrumenten men daarop wil inzetten, de naderende verkiezingen en de task force die is ingericht om besparingen binnen het sociaal domein te onderzoeken, beperkt de zienswijze zich tot keuzes binnen de voortzetting van bestaand beleid.

Gevraagd besluit:

De door het college voorgestelde zienswijze vast te stellen en ter kennis te brengen van het dagelijks bestuur Ferm Werk

Inleiding

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd?

Vorig jaar heeft Ferm Werk een eerste kaderbrief gestuurd ter voorbereiding van het opstellen van de begroting Ferm Werk 2018 e.v.. Die kaderbrief beantwoordde niet geheel aan de verwachtingen. Inmiddels hebben drie in Ferm Werk deelnemende gemeenten aangegeven geen behoefte te hebben aan een discussie in de raad over een kaderbrief.

De raad van Woerden hecht daar wel aan. Dit heeft de raad onderstreept door bij de behandeling (december 2017) van de Wijziging gemeenschappelijke regeling Ferm Werk (zie 17R.00833) een amendement aan te nemen dat het college verplicht de raad jaarlijks "een kaderbrief aan te bieden voorzien van een raadsvoorstel voor het vaststellen van een zienswijze. De zienswijze wordt na vaststelling toegestuurd aan het dagelijks bestuur en de directeur van Ferm Werk. De raad ontvangt het raadsvoorstel jaarlijks ter behandeling in februari".

Bij het formuleren van een zienswijze naar aanleiding van de Kaderbrief is van belang dat de raad bij de besluitvorming over de Programmabegroting een motie heeft aangenomen met de titel Participatie en Ferm Werk. De motie draagt het college op inzicht te geven in methodieken buiten Ferm Werk die effectief en efficiënt zijn om participatie te bevorderen en/of inwoners naar werk te

begeleiden. De raad wil een discussie voeren over "doelstellingen en de rol van de overheid in relatie tot de beschikbare middelen en mogelijkheden". De motie geeft aan dat de raad de informatie uiterlijk in maart 2018 wil ontvangen.

Met het voorgaande is een zienswijze op de Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 prematuur. Inhoudelijk zou het beter zijn eerst een discussie te voeren naar aanleiding van de motie om de resultaten daarvan mee te nemen in de zienswijze van de raad ten behoeve van het opstellen van de conceptbegroting Ferm Werk 2019 – 2022. Dit past echter niet in de planning van Ferm Werk. Om tijdig een begroting te kunnen vaststellen moet Ferm Werk begin maart kunnen beschikken over een zienswijze.

Participatieproces

Hoe is dit voorstel tot stand gekomen

De Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 is opgesteld door Ferm Werk. De inhoud is besproken in de Raad van Commissarissen van Ferm Werk en vastgesteld door het dagelijks bestuur van Ferm Werk. Ter voorbereiding van de besluitvorming in het dagelijks bestuur is een concept ambtelijk besproken.

Wat willen we bereiken?

Met het vaststellen van onderstaande zienswijze wordt richting Ferm Werk aangegeven welke prioriteiten de raad van Woerden wil stellen op het terrein van Participatie Werk en Inkomen. Het formuleren van een zienswijze naar aanleiding van de Kaderbrief heeft de bedoeling een integrale afweging te zijn tussen inhoudelijke doelstellingen en de inzet van beschikbare middelen. Op basis van de discussie en de uitkomsten daarvan is Ferm Werk in staat een concept begroting op te stellen die tegemoet komt aan de ambities van de raad van Woerden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inhoud van de Kaderbrief Ferm Werk 2019 - 2022

De Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 gaat in op macro-economische voorspellingen en ontwikkelingen en vertaalt deze naar het beleid van Ferm Werk. Aangegeven wordt dat de Kaderbrief is besproken in de vergadering van het dagelijks bestuur op 12 december. Het bestuur steunt de opgenomen initiatieven ter verbetering van de positie van kwetsbare inwoners.

De Kaderbrief geeft aan dat Ferm Werk wil aansluiten bij het sociale domein waarbij integraliteit en samenwerking belangrijke uitgangspunten zijn. Ferm Werk wil haar expertise inzetten om maximaal tegemoet te komen aan de wensen en doelstellingen van de verschillende deelnemende gemeenten. Ferm Werk wil uitgaan van de behoeften van de inwoners en de deelnemende gemeenten, ook al gaat dat enigszins ten koste van de uniformiteit van beleid.

Ferm Werk verwacht dat de economie verder zal aantrekken en stabiliseren. In steeds meer sectoren ontstaat krapte op de arbeidsmarkt. Dit biedt kansen voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Op basis van de verwachting dat minder mensen zullen instromen en een uitstroom naar werk van 20% kan worden gerealiseerd, is de prognose dat het bestand vanaf 2019 met 2% per jaar kan dalen.

Ferm Werk verwacht dat de groep met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt nog zal doorgroeien. Aangegeven wordt dat Ferm Werk vernieuwende aanpakken wil ontwikkelen om deze groep goed te kunnen ondersteunen en dat daarbij samenwerking binnen het sociaal domein wordt nagestreefd. Het laatste is ook van belang omdat een groep inwoners aangewezen blijft op een vorm van aangepast / beschermt werk. Ferm Werk wil onderzoeken welke tussenvormen tussen beschermt werk en (arbeidsmatige) dagbesteding soelaas kunnen bieden voor deze groep inwoners.

In de bijlage bij de Kaderbrief zijn financiële kaders opgenomen. Bij continuering van het beleid nemen (Ferm Werk breed) de gemeentelijke bijdragen aan de kleine geldstroom toe tot 6,7 miljoen (prognose 2017: 5,5 miljoen). De stijging wordt veroorzaakt door een stijging van de personeelskosten en een teruglopende Netto toevoegde waarde. Het laatste wordt veroorzaakt door

het natuurlijk verloop dat optreedt in de Wsw.

Wat betreft de grote geldstroom wordt voorzien dat de lasten zullen stijgen onder invloed van de stijging van het aantal garantiebannen en het aantal beschutte werkplekken. Voorzien wordt dat het aantal bijstandsuitkeringen afneemt. Omdat verwacht wordt dat de rijksbijdrage vanaf 2019 fors hoger uitvalt, is de prognose dat de gemeentelijke bijdrage grote geldstroom ongeveer gelijk zal blijven.

Het college heeft kennis genomen van de Kaderbrief en stelt de raad voor de volgende zenswijze bij het bestuur Ferm Werk in te dienen.

Voorstel zienswijze op de Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022

De raad van de gemeente Woerden heeft kennis genomen van de Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022. De nu voorliggende kaderbrief is verbeterd ten opzichte van vorig jaar maar voldoet nog niet geheel aan onze verwachtingen. Daarvoor is de Kaderbrief nog te algemeen en bevat de Kaderbrief nog te weinig een aanduiding van de keuzes die de raad kan maken.

De raad ziet een aantal positieve elementen in de Kaderbrief. Het is belangrijk dat Ferm Werk aangeeft optimaal te willen aansluiten bij de integrale lokale aanpak per gemeente. De raad van Woerden verwacht dat Ferm Werk nog meer dan voorheen samenwerkt binnen het sociaal domein en integraal onderdeel uitmaakt van de voorzieningen ten behoeve van inwoners in een kwetsbare positie. In dat verband dringen wij er op aan dat de relatie tussen Ferm Werk enerzijds en WoerdenWijzer, het Regionaal Bureau Leerplicht (RMC) en Schuldhulpverlening verder wordt versterkt. Graag zien wij in de conceptbegroting welke concrete activiteiten Ferm Werk op dit vlak gaat ondernemen.

De raad ondersteunt de ambitie van Ferm Werk een daling van het bestand tot stand te brengen. Ondanks het feit dat het bestand steeds meer bestaat uit inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is het een goede ambitie de uitstroom naar betaald werk te verhogen naar 20% van het bestand. Uit de Kaderbrief blijkt niet welke extra inspanningen Ferm Werk gaat leveren om deze doelstelling te behalen. Graag worden wij daarover geïnformeerd in het kader van de conceptbegroting Ferm Werk 2019.

Zoals bekend hecht de raad van Woerden er aan dat ook inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt worden ondersteund in de richting van participatie en op termijn betaald werk. De raad wenst zich niet neer te leggen bij de aanname dat ondersteuning van deze inwoners nauwelijks zin heeft en dat de baten niet opwegen tegen de kosten. De Kaderbrief bevat een aantal elementen die betrekking hebben op deze ondersteuning.

De raad heeft bij de behandeling van de Programmabegroting een motie aangenomen die het college opdraagt inzicht te geven in methodieken buiten Ferm Werk die effectief en efficiënt zijn om participatie te bevorderen en/of inwoners naar werk te begeleiden. De raad wil een discussie voeren over "doelstellingen en de rol van de overheid in relatie tot de beschikbare middelen en mogelijkheden". De motie geeft aan dat de raad de informatie uiterlijk maart 2018 wil krijgen.

Vooruitlopend op die discussie gaan wij uit van de omschrijving in de Participatiewet. Daarin wordt de doelstelling van ondersteuning aangeduid. Deze moet bijdragen aan sociale activering: het verrichten van onbeloonde maatschappelijk zinvolle activiteiten gericht op arbeidsinschakeling of, als arbeidsinschakeling nog niet mogelijk is, op zelfstandige maatschappelijke participatie. Dit betekent dat de raad het belangrijk vindt dat het gehele bestand wordt ondersteund met het uiteindelijke doel een betaalde arbeidsplek. Het kan daarbij gaan om een vorm van aangepaste arbeid, bijvoorbeeld beschut werk en/of werk met loonkostensubsidie of (tijdelijk) om vrijwilligerswerk. De ambitie van de raad op dit punt is fors en de raad vindt dat waar zinvol ook andere instrumenten dan die Ferm Werk hanteert, moeten worden ingezet. Dit is ook de achtergrond van de discussie die de raad wil voeren over participatie.

In vergelijking met het voorgaande is het positief dat Ferm Werk onderzoekt hoe het schot tussen WMO en Participatiewet kan worden geslecht door de samenwerking met zorginstellingen op te zoeken. En daarbij gebruik te maken van de experimenteerimte die de Wet biedt. Het streven dient te zijn echt maatwerk te bieden gericht op de individuele inwoner. De raad heeft de indruk dat de weg daarnaar toe nog lang en moeilijk is en mist in de Kaderbrief concrete aanzetten daartoe. De raad wil graag vernemen welke expertise Ferm Werk zelf inzet ten behoeve van deze groep

inwoners en met welke partners op welke terreinen wordt samengewerkt.

Jammer is het dat er in de Kaderbrief geen relatie is gelegd tussen inzet van (nieuwe) instrumenten en de inzet van financiële middelen. In de Kaderbrief is nu alleen opgenomen het financiële plaatje bij continuering van het huidige beleid. Daarbij is het overigens niet duidelijk of Ferm Werk rekening heeft gehouden met de keuze voor scenario 2 bij het vaststellen van de Programmabegroting 2018. De in scenario 2 opgenomen besparingen gelden ook voor 2019 en verder. De raad heeft daarom op voorhand grote moeite met de verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan uitvoeringskosten terwijl de omvang van het bestand afneemt. Op zijn minst moet worden aangegeven waar die extra kosten vandaan komen en op welke wijze die binnen de perken worden gehouden.

Samenvattend is de raad van mening dat de Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 een aantal positieve elementen bevat die verder moeten worden uitgewerkt. De raad verwacht dat die uitwerking plaatsvindt in de concept begroting Ferm Werk 2019 – 2022 en dat daarbij wordt aangegeven wat de inhoudelijke en financiële consequenties zijn van bepaalde keuzes.

Concreet gaat het daarbij om

- op welke wijze wordt de samenwerking tussen Ferm Werk en het lokale sociaal domein versterkt en welke inzet van Ferm Werk is daarmee gemoeid?
- wat zijn concrete gedachten over voorzieningen op het snijvlak van WMO en Participatiewet?
- welke expertise wordt ingezet ten behoeve van de groep inwoners met een moeilijk te overbruggen afstand tot de arbeidsmarkt en met welk partners wordt daarbij samengewerkt?
- welke keuzes kan de raad maken wat betreft al dan niet intensiveren van het beleid en welke financiële consequenties zijn daarmee gemoeid? Op welke wijze kunnen de uitvoeringskosten beperkt worden overeenkomstig scenario 2.

Argumenten

1. De Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 wordt voor een zienswijze aan de raad voorgelegd omdat de raad heeft aangegeven het belangrijk te vinden voorafgaande aan de conceptbegroting Ferm Werk een integrale discussie te voeren over inhoud en middelen
2. De raad heeft eerder uitgesproken ambitieus te willen zijn als het gaat om de arbeidstoeleiding van inwoners ook al hebben deze een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Die ambitie is verwoord in de voorgestelde zienswijze
3. In de zienswijze is aangegeven dat de raad behoefte heeft aan een meer concrete beschrijving van voorgenomen activiteiten en inzet van financiële middelen. De raad verwacht dat deze concretisering wordt aangebracht in de conceptbegroting.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

1. Er vinden op dit moment meerdere trajecten plaats die elkaar raken. De raad heeft de wens een discussie te voeren over wat moet worden verstaan onder bevordering van participatie en over welke instrumenten daarop kunnen / moeten worden ingezet. Daarnaast wordt onderzocht hoe de efficiëntie binnen het sociaal domein (inclusief werk en inkomen) kan worden vergroot. Beide discussies zullen mogelijk een rol spelen bij de verkiezingen en de coalitievorming. De voorgestelde zienswijze is daarom nog vrij algemeen.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Het voorgestelde besluit heeft op zichzelf geen financiële consequenties. Financiële consequenties worden duidelijk naar aanleiding van de discussie die de raad gaat voeren over instrumenten ter bevordering van participatie en in de conceptbegroting Ferm Werk 2019 die voor een zienswijze aan de raad wordt voorgelegd.

Communicatie

Niet van Toepassing

Vervolgproces

De discussie over de effectiviteit en efficiëntie van instrumenten zal mogelijk in maart en anders in april plaatsvinden. De conceptbegroting Ferm Werk 2019 zal naar verwachting in mei aan de raad worden voorgelegd voor een zienswijze.

Bevoegdheid raad:

De raad is bevoegd op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en op basis van de Gemeenschappelijke regeling Ferm Werk.

Bijlagen:

1. Raadsbesluit zienswijze op de Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 (18R.00018)
2. Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 (18.000356)
3. Motie Participatie en Ferm Werk nov. 2017 (18.000357)

De indiener: College van burgemeester en wethouders

De secretaris

De burgemeester

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

V.J.H. Molkenboer

Agendapunt:

Onderwerp: Zienswijze Kaderbrief Ferm Werk 2019 - 2022

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 16 januari 2018 van:
- burgemeester en wethouders

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;
de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de Gemeenschappelijke regeling Ferm Werk

b e s l u i t:

De door het college voorgestelde zienswijze vast te stellen en ter kennis te brengen van het dagelijks bestuur Ferm Werk

De zienswijze luidt:

De raad van de gemeente Woerden heeft kennis genomen van de Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022. De nu voorliggende kaderbrief is verbeterd ten opzichte van vorig jaar maar voldoet nog niet geheel aan onze verwachtingen. Daarvoor is de Kaderbrief nog te algemeen en bevat de Kaderbrief nog te weinig een aanduiding van de keuzes die de raad kan maken.

De raad ziet een aantal positieve elementen in de Kaderbrief. Het is belangrijk dat Ferm Werk aangeeft optimaal te willen aansluiten bij de integrale lokale aanpak per gemeente. De raad van Woerden verwacht dat Ferm Werk nog meer dan voorheen samenwerkt binnen het sociaal domein en integraal onderdeel uitmaakt van de voorzieningen ten behoeve van inwoners in een kwetsbare positie. In dat verband dringen wij er op aan dat de relatie tussen Ferm Werk enerzijds en WoerdenWijzer, het Regionaal Bureau Leerplicht (RMC) en Schuldhulpverlening verder wordt versterkt. Graag zien wij in de conceptbegroting welke concrete activiteiten Ferm Werk op dit vlak gaat ondernemen.

De raad ondersteunt de ambitie van Ferm Werk een daling van het bestand tot stand te brengen. Ondanks het feit dat het bestand steeds meer bestaat uit inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is het een goede ambitie de uitstroom naar betaald werk te verhogen naar 20% van het bestand. Uit de Kaderbrief blijkt niet welke extra inspanningen Ferm Werk gaat leveren om deze doelstelling te behalen. Graag worden wij daarover geïnformeerd in het kader van de conceptbegroting Ferm Werk 2019.

Zoals bekend hecht de raad van Woerden er aan dat ook inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt worden ondersteund in de richting van participatie en op termijn betaald werk. De raad wenst zich niet neer te leggen bij de aanname dat ondersteuning van deze inwoners nauwelijks zin heeft en dat de baten niet opwegen tegen de kosten. De Kaderbrief bevat een aantal elementen die betrekking hebben op deze ondersteuning.

De raad heeft bij de behandeling van de Programmabegroting een motie aangenomen die het college opdraagt inzicht te geven in methodieken buiten Ferm Werk die effectief en efficiënt zijn om participatie te bevorderen en/of inwoners naar werk te begeleiden. De raad wil een discussie voeren over "doelstellingen en de rol van de overheid in relatie tot de beschikbare middelen en mogelijkheden". De motie geeft aan dat de raad de informatie uiterlijk maart 2018 wil krijgen.

Vooruitlopend op die discussie gaan wij uit van de omschrijving in de Participatiewet. Daarin wordt de doelstelling van ondersteuning aangeduid. Deze moet bijdragen aan sociale activering: het verrichten van onbeloonde maatschappelijk zinvolle activiteiten gericht op arbeidsinschakeling of, als arbeidsinschakeling nog niet mogelijk is, op zelfstandige maatschappelijke participatie. Dit betekent dat de raad het belangrijk vindt dat het gehele bestand wordt ondersteund met het uiteindelijke doel een betaalde arbeidsplek. Het kan daarbij gaan om een vorm van aangepaste arbeid, bijvoorbeeld beschut werk en/of werk met loonkostensubsidie of (tijdelijk) om vrijwilligerswerk. De ambitie van de raad op dit punt is fors en de raad vindt dat waar zinvol ook andere instrumenten dan die Ferm Werk hanteert, moeten worden ingezet. Dit is ook de achtergrond van de discussie die de raad wil voeren over participatie.

In vergelijking met het voorgaande is het positief dat Ferm Werk onderzoekt hoe het schot tussen WMO en Participatiewet kan worden geslecht door de samenwerking met zorginstellingen op te zoeken. En daarbij gebruik te maken van de experimenteerruimte die de Wet biedt. Het streven dient te zijn echt maatwerk te bieden gericht op de individuele inwoner. De raad heeft de indruk dat de weg daarnaar toe nog lang en moeilijk is en mist in de Kaderbrief concrete aanzetten daartoe. De raad wil graag vernemen welke expertise Ferm Werk zelf inzet ten behoeve van deze groep inwoners en met welke partners op welke terreinen wordt samengewerkt.

Jammer is het dat er in de Kaderbrief geen relatie is gelegd tussen inzet van (nieuwe) instrumenten en de inzet van financiële middelen. In de Kaderbrief is nu alleen opgenomen het financiële plaatje bij continuering van het huidige beleid. Daarbij is het overigens niet duidelijk of Ferm Werk rekening heeft gehouden met de keuze voor scenario 2 bij het vaststellen van de Programmabegroting 2018. De in scenario 2 opgenomen besparingen gelden ook voor 2019 en verder. De raad heeft daarom op voorhand grote moeite met de verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan uitvoeringskosten terwijl de omvang van het bestand afneemt. Op zijn minst moet worden aangegeven waar die extra kosten vandaan komen en op welke wijze die binnen de perken worden gehouden.

Samenvattend is de raad van mening dat de Kaderbrief Ferm Werk 2019 – 2022 een aantal positieve elementen bevat die verder moeten worden uitgewerkt. De raad verwacht dat die uitwerking plaatsvindt in de concept begroting Ferm Werk 2019 – 2022 en dat daarbij wordt aangegeven wat de inhoudelijke en financiële consequenties zijn van bepaalde keuzes.

Concreet gaat het daarbij om

- op welke wijze wordt de samenwerking tussen Ferm Werk en het lokale sociaal domein versterkt en welke inzet van Ferm Werk is daarmee gemoeid?
- wat zijn concrete gedachten over voorzieningen op het snijvlak van WMO en Participatiewet?
- welke expertise wordt ingezet ten behoeve van de groep inwoners met een moeilijk te overbruggen afstand tot de arbeidsmarkt en met welk partners wordt daarbij samengewerkt?
- welke keuzes kan de raad maken wat betreft al dan niet intensiveren van het beleid en welke financiële consequenties zijn daarmee gemoeid? Op welke wijze kunnen de uitvoeringskosten beperkt worden overeenkomstig scenario 2.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Woerden in zijn openbare vergadering, gehouden op 22 februari 2018

De griffier,

De voorzitter,

drs. M.J.W. Tobeas

V.J.H. Molkenboer

FERM WERK

GR Ferm Werk
Carrosserieweg 1
3445 BC Woerden

T. 0348-497000
info@fermwerk.nl
www.fermwerk.nl

Gemeente Woerden
t.a.v. het college van burgemeester en wethouders

Per mail

Ref.nr 20283 / bd/ev
Verzenddatum 21 december 2017
Betreft Aanbieding kaderbrief

Geacht college,

Bijgaand sturen wij de kaderbrief Ferm Werk 2019-2022.

Deze kaderbrief gaat over de beleidsvoornemens en de financiële vertaling daarvan vanaf 2019 en is tot stand gekomen in samenspraak met het dagelijks bestuur van Ferm Werk en haar raad van commissarissen.

Ons doel hierbij is om u in een zeer vroeg stadium te betrekken bij het beleid met betrekking tot het domein Werk en Inkomen en u hiermee tevens de gelegenheid te geven hierover met uw raad het goede inhoudelijke gesprek te voeren.

In deze kaderbrief zijn macro-economische voorspellingen vertaald naar het lokale werkgebied en de sector van Ferm Werk, wordt stilgestaan bij de organisatieontwikkeling en wordt ingegaan op specifiek nieuw en bestaand beleid ten behoeve van de inwoners van de Ferm Werk gemeenten.

In het bijzonder gaat het over de ontwikkeling van een nieuwe infrastructuur voor inwoners met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt en verdere versterking van samenwerking in het sociaal domein.

Graag ontvangen wij uiterlijk 2 maart een reactie van u op deze kaderbrief zodat wij die wij als input kunnen meenemen bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2019-2022. Deze zult u voor 15 april ontvangen zodat uw raad daarop een zienswijze kan formuleren

Uiteraard zijn wij beschikbaar voor extra toelichting in uw college, commissies of gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

B.F. Drost
Algemeen directeur

Kaderbrief 2019-2022

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief van Ferm Werk voor de jaren 2019-2022. De kaderbrief is een betrekkelijk nieuw instrument in de Planning & Control cyclus van Ferm Werk. Vorig jaar heeft u een eerste proeve van dit instrument ontvangen. Daarbij bleek dat de combinatie van beleid en financiën in een zo vroeg stadium lastig was te maken. Die constatering heeft ons niet ontmoedigd, maar heeft er toe geleid dat wij naar ons inzicht een completer beeld geven van de beleidsintenties van Ferm Werk. Deze brief is een aanzet tot een discussie met u waar accenten voor u moeten worden gelegd.

De kaderbrief stelt u in staat om in een zeer vroeg stadium betrokken te zijn bij het beleid in het domein Werk en Inkomen en uw invloed daarop aan te wenden. Ferm Werk is immers van en voor gemeenten. Met de introductie van dit instrument wordt de democratische legitimering van het beleid van Ferm Werk fors vergroot. Uw inbreng zit namelijk aan de voorkant en die inbreng kan daardoor aanzienlijk groter zijn dan het slechts leveren van een zienswijze op de begroting. De kaderbrief is de aanzet tot de begroting.

Inbreng en invloed van de gemeenteraden op het beleid is voor Ferm Werk van groot belang. Hoewel het vroege moment waarop we de kaderbrief moeten maken veel onzekerheid met zich brengt over de juistheid van ramingen, geldt dat het argument van inbreng en invloed prevaleert boven het onzekerheidsargument. Vandaar dat u ook dit jaar een (verbeterde) kaderbrief van ons ontvangt. Bovendien past deze werkwijze binnen de vernieuwde afspraken die gemaakt zijn dan wel worden in de Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk.

De kaderbrief is de aanzet tot een meerjarenbegroting en draagt bij aan een heldere opdracht van de gemeenten aan Ferm Werk voor de komende jaren. Het Dagelijks Bestuur heeft in haar vergadering van 12 december jl. deze kaderbrief besproken. Zij steunen de initiatieven ter verbetering van de positie van de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt. Voorts kan het bestuur zich vinden in de lijn van bestendigen van wat goed gaat. Wij gaan dan ook graag met u de discussie aan over de toekomstige inzet van Ferm Werk in het sociaal domein.

Beschrijving van inhoud van de notitie

Deze kaderbrief gaat over de beleidsvoornemens en de financiële vertaling daarvan vanaf 2019. Macro-economische voorspellingen, ontleend aan berichten van het Centraal Plan Bureau, De Nederlandsche Bank en het Centraal Bureau voor de Statistiek, zijn vertaald naar hun effecten voor het werkgebied én de sector van Ferm Werk.

Op basis van die gegevens hebben we een inschatting gemaakt van de impact van deze cijfers op het werk van Ferm Werk. Hoe ontwikkelt de arbeidsmarkt zich bijvoorbeeld en welke invloed heeft de Brexit daarop. Welke risico's zitten er in de economische groei, naast het gegeven dat op dit moment slechts 10% van het MKB bijdraagt aan economische groei.

We gaan in op door Ferm Werk noodzakelijk geachte initiatieven die de samenwerking in het sociale domein verstevigen. Een versteviging die als wenselijk en noodzakelijk wordt gezien door ons. Daarbij gaan we in op de groter wordende 'experimenteeruimte' in de Participatiewet, getuige het Regeerakkoord. Die ruimte wil Ferm Werk benutten.

Daarnaast wordt ingegaan op specifiek nieuw én bestaand beleid voor onze inwoners en vanuit welke mensvisie Ferm Werk haar beleid uitvoert. Onder meer wordt een lans gebroken om een start te maken met het opnieuw ontwerpen van een brede infrastructuur voor inwoners die blijvend zijn aangewezen op verschillende vormen van beschermd/beschut werk.

We stellen namelijk vast dat de inwoner die is aangewezen op een uitkering verandert. Er vindt immers geen instroom meer in de Sociale Werkvoorziening plaats en nauwelijks nog in de Wajong.

Deze inwoners komen in de uitkering en zijn aangewezen op onze dienstverlening. Dat gegeven leidt, los van het feit hoe Ferm Werk zich ook richt op uitstroom, tot een autonome stijging van het bestand én tot een noodzakelijke zoektocht om voor deze inwoners een passend aanbod te doen. Dat kan gevonden worden in samenwerking met zorgpartners. Het niet investeren in deze doelgroep leidt tot een langdurig hogere uitkeringslast voor gemeenten. Ferm Werk heeft oplossingen voor deze groep inwoners en wij vinden dat we die moeten aanwenden.

Samenvattend gaat deze brief over voortzetting van een aantal beleidspunten. Wat we goed doen verbeteren we en intensiveren we. Zo willen we het aantal detachingsbanen uitbreiden. Inzet van dit instrument leidt tot uitstroom en zelfstandigheid. Daarnaast gaat deze brief over innovatie. Voor de onderkant van de arbeidsmarkt zien we behoefte en noodzaak tot het ontwerpen we een nieuwe infrastructuur. Daarin nemen we het initiatief én zoeken we voor onze doelgroepen telkens naar de beste 'product-markt-combinaties'. Daarnaast is samenwerking in het sociaal domein van belang waarbij we voor het grootste deel van de doelgroep inzetten op werk, al dan niet betaald. Dit vanuit de ervaring dat Ferm Werk reeds tientallen jaren ervaring heeft met werkbegeleiding en naar werk begeleiden van inwoners van onze vier gemeenten.

1 Situatieschets

1.1 Positie en opdracht van Ferm Werk

Ferm Werk is de gemeenschappelijke regeling van en voor vier gemeenten voor het uitvoeren van de Participatiewet. De afgelopen periode is gesproken over het juridische construct en over de governance van Ferm Werk. Voor de komende tijd wordt vastgehouden aan een Gemeenschappelijke Regeling en een NV. De huidige vorm past het best binnen de financiële kaders én bij de uitvoering van de opdracht van Ferm Werk.

Ferm Werk is van en voor de vier gemeenten. Dit uitgangspunt brengt met zich mee dat de positie voortdurend aan verandering onderhevig is, afhankelijk van de specifieke wensen van de gemeenten. Positie en imago van Ferm Werk zijn daarmee nimmer een status quo. Ferm Werk wil hierin stabiliteit bereiken door haar expertise telkens maximaal in te zetten op het bedienen van de verschillende wensen, vraagstukken en doelstellingen binnen het brede sociaal domein van de gemeenten. Integraliteit en samenwerking zijn daarin leidende uitgangspunten. De algemene opdracht van Ferm Werk is het uitvoeren van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening, ontleend aan de GR Ferm Werk.

Onze missie

De missie van Ferm Werk is het bevorderen van en ondersteunen bij arbeidsinschakeling én het bevorderen van de maatschappelijke participatie van alle inwoners van de vier gemeenten die hierop zijn aangewezen, naar vermogen van de individuele inwoner en bij voorkeur in de vorm van werk en het conform de wet verzorgen van uitkeringen voor inwoners die deze behoeven.

Centraal in de aanpak van Ferm Werk staat maatwerk: er is niet één uniforme aanpak die voor elke werkgever of werkzoekende hetzelfde resultaat oplevert. Een succesvolle werkgeversdienstverlening is één van de pijlers van de Participatiewet, en daarmee ook van Ferm Werk. Daarbij staan we voor een inclusieve arbeidsmarkt waar alle burgers, ongeacht hun "etiket", naar vermogen duurzaam meedoen in de samenleving.

Om dat resultaat te bereiken is het van belang om te beseffen dat het gaat om mensen. We realiseren ons dat (langdurig) langs de kant staan iets met mensen doet. Het vertrouwen gaat verloren. De noodzaak of de wil om actief te zijn is fors afgenomen. Om de energie en het vertrouwen in zichzelf weer op gang te krijgen is verbinding nodig. Dit doen wij door gesprekken te voeren, waarbij het levensverhaal en de context waarin mensen nu leven van groot belang zijn. We maken contact en schetsen perspectieven. We verbinden. Zonder verbinding komt er geen energie op gang. Dat

betekent dat wij onze dienstverlening niet zozeer alleen normatief (vanuit de Participatiewet), maar vooral waardevol inkleden. Voor uitstroom en activatering is energie nodig die er niet was. Wij geloven er in dat het deels dwangmatige karakter van de Participatiewet daarbij maar een gering effect heeft. Het helpt ons wel om daar waar bijsturing nodig is, een steviger koers te varen. Onze ervaring is dat veelvuldig contact ertoe leidt dat 'dagelijkse' bezieling en correctie een positief effect heeft. Contact enkel vanuit de verplichting van de wet is onvoldoende. Verbinden, bezielen en corrigeren (aanspreken) zijn de centrale thema's. Dat geldt voor de cultuur binnen de organisatie, maar ook naar cliënten en werkgevers.

- o *Iedere dag geeft de mogelijkheid het verschil voor mensen te maken;*
- o *Als de uitkomst anders moet zijn, laten we dan ook de dingen anders durven doen;*
- o *Zet wel je ervaring in, maar niet je oordeel. Waar het oordeel begint, stopt de waarneming, als de waarneming stopt, ontnem je mensen kansen. We zijn er ten diepste voor om mensen kansen te geven;*
- o *Ieder contactmoment, ieder gesprek geeft een kans om iemand trotser te maken en om iemand meer zelfvertrouwen te geven, om het perspectief te laten bloeien.*

Onze drijfveren

1.2 Verwachte economische ontwikkelingen en vertaling Ferm Werk

Op dit moment groeit de economie in Nederland en ook in onze regio, met als gevolg dat de vraag naar arbeidskrachten en het aantal vacatures groeit. De verwachting is dat dit de komende jaren zal doorzetten, overigens in een wat rustiger tempo dan in het tweede kwartaal van dit jaar. De balans tussen het aantal nieuwkomers op de arbeidsmarkt en het aantal vacatures wordt beter, waarmee de concurrentiepositie van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt verbetert. Het gevolg hiervan is, dat het totale bestand van Ferm Werk vanaf 2018 daalt. In de tweede helft van 2017 is er al een voorzichtige daling te zien. De daling van het bestand komt enerzijds door een lagere instroom (mensen vinden sneller een baan vanuit WW) én de uitstroom naar werk is verder verbeterd (ondanks de lastiger doelgroep nog steeds meer dan 20% uitstroom naar werk). Vanaf 2019 wordt rekening gehouden met een daling van het bestand van gemiddeld 2%.

De instroom van mensen met een geringe afstand tot de arbeidsmarkt (categorie 1 en bovenkant 2) vermindert. Mensen in deze categorieën die nog wel instromen, kunnen we met behulp van detachering en/of bemiddeling weer laten uitstromen. Inzet is ook voor 2019 en de jaren daarna dit instrument in te zetten en dan niet alleen voor de bovenkant, maar ook voor de meer kwetsbaren. De mensen die nieuw instromen hebben daardoor gemiddeld genomen een grotere afstand tot de arbeidsmarkt dan in de achter ons liggende jaren. Van de mensen die reeds in het bestand zitten heeft ongeveer 60% een grote afstand tot de arbeidsmarkt (categorie 3 of 4). Zij zijn reeds langdurig afhankelijk van een uitkering en doen een beroep op diverse voorzieningen. Daarnaast is bij een aanzienlijk deel van deze groep sprake van een taalachterstand. Zij stromen niet 'vanzelf' uit door een aantrekkelijke arbeidsmarkt.

Het aantal cliënten in cat. 1 en 2 neemt af, maar de groep in cat. 3 en 4 groeit

Vernieuwende aanpakken zullen leiden tot groter succes op het gebied van participatie of werk voor deze inwoners. Ferm Werk intensiveert de samenwerking in het sociaal domein en wil met name inwoners die een groot appél doen op verschillende voorzieningen met een meer integrale aanpak verder helpen. Hierbij wordt aangesloten bij bestaande netwerken, instituties en methodieken en worden gezamenlijk nieuwe methodieken ontwikkeld. Het regeerakkoord laat bovendien nadrukkelijk meer ruimte dan voorheen binnen de Participatiewet voor het honoreren van experimenten. Ferm Werk maakt gebruik van deze ruimte en doet voorstellen voor alle vier de gemeenten dan wel voor gemeenten afzonderlijk voor specifieke pilots en experimenten.

Deze pilots beperken zich overigens niet tot inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat om vernieuwende vormen en samenwerkingen in het verlengde van de persoonsgerichte aanpak, dan wel om jongeren in de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt (waar zit krapte) of om

inwoners die in de keten veiligheid-gezin-gezondheid een breed beroep doen op maatschappelijke voorzieningen. Zo werken we aan gerichte projecten/pilots met een brede samenwerking op zowel bestuurlijk als organisatorisch niveau. Op dit moment zoeken we nog te veel naar oplossingen binnen de huidige structuren van organisaties en wetten. Nieuwe wegen worden bewandeld om tot een verbetering te komen van onze successen op uitstroom en participatie.

Ferm Werk verzorgt passend werk voor ongeveer 350 mensen in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Deze regeling wordt afgebouwd. Dat betekent dat er jaarlijks 5% werknemers uitstromen. De afbouw van de regeling heeft grote financiële gevolgen voor de uitvoering. Het risico in heel Nederland is dat beschermd werk onbetaalbaar wordt. Omdat er demografisch niets is veranderd met de komst van de Participatiewet, zullen de categorieën 3 en 4 groeien. Met andere woorden: er blijven forse aantallen inwoners van onze vier gemeenten aangewezen op enige vorm van aangepast/beschut werk dat niet voor iedereen bij reguliere werkgevers kan worden georganiseerd. Naast het maximaal benutten van de huidige instrumenten zijn nieuwe wegen nodig zodat we grote aantallen inwoners van onze gemeenten beschermd werk/dagbesteding kunnen blijven bieden. Voor hen is een nieuwe infrastructuur nodig tussen beschut werken en dagbesteding in. Hiervoor is nodig dat Ferm Werk samenwerking opzet met zorginstellingen. Dit leidt tot een groter aanbod van werk én tot het betaalbaarder houden van beschutte werkvormen in de toekomst.

Wat betreft de duiding van doelgroepen en de indeling in categorieën nog het volgende. Voor het inrichten van activiteiten die aansluiten op mensen met specifieke kenmerken hebben we in Nederland de gewoonte om mensen in te delen in categorieën. Dat doen we ook bij Ferm Werk. In deze brief kunt u dat op verschillende plekken lezen. Ook is aangehaald dat een indeling niet wenselijk is omdat ieder mens een unieke benadering vraagt en verdient. In feite is dat het beleid van Ferm Werk. De klassieke indeling (die we gewend zijn te maken) is er één waarbij enerzijds sprake is van medewerkers in de Sw (sociale werkvoorziening) en anderzijds van inwoners met een uitkering. Wij achten het zeer wenselijk dat onderscheid los te laten. Overigens vormde die gedachte ook de ontstaansgedachte van Ferm Werk: het maakt niet uit op welke wijze er achterstand is opgelopen., de expertise om je te helpen bij het inlopen dan wel het oplossen van die achterstand is verenigd bij Ferm Werk. Het wordt als maar meer duidelijk dat de groep inwoners in de (oude) categorie 3 dan wel 4, binnen de muren van Ferm Werk aan de slag kunnen en daarmee een begin maken met re-integratie.

Aanbod beschut werk en/of dagbesteding

Een specifieke groep zijn de statushouders. De omvang van de groep statushouders is bekend voor de korte termijn (t/m eerste halfjaar 2018). Voor de jaren na 2018 is de omvang afhankelijk van nieuwe instroom van asielzoekers in ons land. Een aanzienlijk deel van de huidige groep statushouders beheerst de Nederlandse taal onvoldoende en heeft alleen al daardoor een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor de statushouders is een gerichte aanpak nodig. Ferm Werk heeft in het afgelopen jaar per gemeente afspraken gemaakt.. De resultaten daarvan worden geëvalueerd in 2018. Het kan zijn dat de huidige aanpak kan worden voortgezet, maar nadere evaluatie van onze methodiek moet uitwijzen welke specifieke inzet vanaf 2019 het best is.

Integrale aanpak statushouders

Dertig jaar investeren in het sociaal domein laat zien dat er geen blauwdruk bestaat voor een juiste aanpak., De inzichten over wat een succesvolle aanpak is voor uitstroom naar werk en/of vergroten van participatie wijzigen van tijd tot tijd en passen zich voortdurend aan aan de normen van de tijd. Ook de werkvormen, methodieken, doelgroepen en samenwerkingsvormen veranderen.

Weten wat werkt!

Dit gegeven moet een impuls geven aan nieuwe initiatieven, zeker nu het Regeerakkoord laat zien dat er meer geëxperimenteerd kan worden. Het gaat daarbij wat ons betreft niet alleen om welke methodieken werken voor uitstroom naar werk, maar gaat het ook om het combineren van kennis en expertise die in de verschillende bestaande organisaties is verenigd en die nu, door organisatiegrenzen, onvoldoende effectief wordt ingezet voor inwoners. Welke organisatievormen zijn voor nu en de komende jaren het meest geëigend om de veelvuldige antwoorden te vinden voor inwoners die op ons rekenen. Hoe zetten we de nu nogal eens versnipperde expertise, snel en flexibel in. Dat zijn vragen waar we antwoorden op vinden.

1.3 Verwachte ontwikkelingen bij de gemeenten

De stelselwijzigingen van 2015 hebben bij de gemeenten de ontwikkeling van het sociaal domein in gang gezet. Het sociaal domein omvat de uitvoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de WMO plus enkele met deze terreinen verbonden onderwerpen zoals onderwijs en leerplicht, schuldhulpverlening en armoedebestrijding. Alle gemeenten streven naar meer samenhang in het sociaal domein. Voor de Jeugdwet en de WMO heeft iedere gemeente de toegang lokaal georganiseerd.

De gemeenten hebben besloten om de Participatiewet te laten uitvoeren door Ferm Werk. Enerzijds hechten alle vier de gemeenten aan Ferm Werk in de huidige vorm. Anderzijds zoekt iedere gemeente naar verdere versterking van de verbinding tussen Ferm Werk en de lokale teams of de lokale toegang. Dit betekent dat gezocht wordt naar het optimale evenwicht tussen de voordelen van bundeling van expertise en uitvoering voor specifieke taken zoals nu zijn belegd bij Ferm Werk en een integrale aanpak per gemeente. Dit is een van de belangrijkste uitdagingen voor de komende vier jaar voor de gemeenten en daarmee ook voor Ferm Werk. Organisatorische verbanden zijn daarbij voor Ferm Werk niet leidend, maar wel de flexibele inzet en mogelijk telkens wijzigende inzet van expertise van Ferm Werk en de bundeling van expertise van anderen. Daarbij zullen vragen beantwoord worden per gemeente wat per project of per doelgroep of per aanpak de beste organisatievorm is.

Bundeling expertise,, en uitvoering en integrale aanpak gemeenten

Deze inzet past bij het gegeven dat iedere gemeente eigen accenten legt en op onderdelen eigen beleid uitvoert. Ook voor de meest succesvolle organisatievorm en klassiek gewenste scheiding tussen beleid en uitvoering bestaat geen blauwdruk. Dit ondanks het gegeven dat de Participatiewet dwingende normen stelt. Het beleid ten aanzien van deze eigen accenten versus gezamenlijke uitvoering door Ferm Werk kan in de komende periode fluctueren. De verwachting is dat gemeenten de komende jaren meer behoefte zullen hebben aan eigen accenten en werkvormen. De strategische plannen van de gemeenten zijn voor Ferm Werk dan ook cruciaal.

Noodzakelijk voor deze weg is dat Ferm Werk op alle fronten periodiek overleg heeft op alle fronten met de vier gemeenten (zowel bestuurlijk als strategisch ambtelijk). Dit zorgt er voor dat helderheid blijft bestaan over de opdracht van Ferm Werk, de resultaten die dit moet hebben én over de wederzijdse verwachtingen ten aanzien daarvan.

1.4. Financiën

In het sociaal domein is druk op de financiën een min of meer constante factor voor de gemeenten. In de afgelopen periode heeft Ferm Werk goede resultaten behaald wat betreft de verhouding tussen kwaliteit, kosten en opbrengsten. Daarmee is de uitgangspositie van Ferm Werk voor de komende periode goed. Dat neemt niet weg dat er ook in de komende periode een uitdaging ligt om de ambities van de gemeenten flexibel en binnen het beschikbare budget uit te voeren.

Om flexibel te kunnen werken blijft ook aandacht voor de financiële P&C cyclus nodig. De begroting voor 2018 ligt inmiddels vast. Het is nodig om nu reeds te spreken over de contouren van de begroting voor 2019 en volgende jaren. De financiële systematiek van de gemeenten en van de GR staat soms op gespannen voet met de wens om flexibel te kunnen inspelen op nieuw beleid of op nieuwe ontwikkelingen in de samenleving.

In bijlage 2 is op hoofdlijnen een financiële vertaling gemaakt voor zowel de grote als de kleine geldstroom. Deze vertaling gaat uit van continuering van bestaand beleid. Daarnaast zijn extra projecten financieel opgenomen waarin gemeenten keuzes kunnen maken (*gesprekspunt over accenten/keuzes in DB doen*). Het gaat hierbij onder meer om een integrale aanpak voor gezinnen die een groot beroep doen op meerdere voorziening, jongeren in kwetsbare posities en investeringen om een nieuwe infrastructuur te ontwerpen voor inwoners die zijn aangewezen op beschermd werk/dagbesteding.

2 Strategische noties

2.1 Permanent verbeteren

De bovenstaande situatieschets betekent voor Ferm Werk enerzijds continuïteit en anderzijds een opdracht tot 'permanent verbeteren'. De continuïteit volgt uit de resultaten die Ferm Werk de afgelopen periode heeft bereikt en thans nog bereikt. Alle vier de gemeenten hechten aan het behoud van Ferm Werk. De noodzaak tot permanente verbetering volgt uit de ontwikkelingen in de gemeenten die de opdrachtgevers van Ferm Werk zijn.

*flexibel, vernieuwend
en gezamenlijk*

Voor Ferm Werk betekent dit in de eerste plaats dat de organisatie nog meer moet worden ingericht op *flexibel* inspelen op de wensen van de gemeenten. De *slagkracht* van de organisatie moet worden vergroot wat betreft *projectmatig* en *vernieuwend* werken.

Om deze veranderingen te kunnen bereiken is nog meer dan nu reeds gebeurt *samenwerking* noodzakelijk. Alleen door samenwerking en waar mogelijk *gezamenlijke uitvoering* met aanpalende sectoren, andere gemeentelijke organisaties en maatschappelijke organisaties kunnen de ambities van de gemeenten met beperkte budgetten worden waargemaakt.

2.2 Organisatie ontwikkeling

De veranderingen die hierboven kort zijn aangeduid stellen andere eisen aan de top en het middenkader dan het draaiende houden van de bestaande organisatie. Om de slagkracht van de organisatie te versterken, moeten de top en het middenkader zich meer richten op de strategische onderwerpen.

Flexibiliseren van de organisatie, projectmatig en vernieuwend werken, het vertalen van het beleid van de gemeente naar een project en samenwerken zijn allemaal onderwerpen die strategisch management vereisen. Er wordt reeds veel samengewerkt door heel veel medewerkers van Ferm Werk met gemeenten en maatschappelijk middenveld, maar in de komende periode is meer structurele en grensoverschrijdende samenwerking nodig. Incidenteel, in voorkomende gevallen samenwerken is een kwestie van goed operationeel werken; structurele samenwerking tussen organisaties vereist aanpassing van de werkprocessen en de organisatie en vereist strategisch overleg over doelen, middelen en resultaten.

Het draaiende houden van de bestaande activiteiten blijft ondertussen wel de aandacht vragen. Het uitvoerende werk van Ferm Werk brengt onvermijdelijk veel dagelijkse vragen, acties en beslissingen met zich mee. Dit gegeven blijkt onder meer uit de meerjarenbegroting waarbij duidelijk wordt dat Ferm Werk ieder jaar meer mensen begeleidt, zonder dat de formatie wordt uitgebreid. Weliswaar stijgen de personeelskosten, maar dit is als gevolg van (verwachte) cao ontwikkelingen.

Gezien de druk op de financiën bij de opdrachtgevers, kan Ferm Werk niet volstaan met mensen en kosten toevoegen om de gewenste flexibiliteit en innovatie te kunnen realiseren. Desalniettemin gaat deze kaderbrief uit van tijdelijke investeringen in vernieuwing. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden, waarbij in overleg met de gemeenten bepaalde activiteiten niet meer gedaan worden, of tegen minder kosten en lagere kwaliteit worden uitgevoerd.

Bijlage 1 Beleid per doelgroep

Onderstaand een overzicht van het beleid en doelstellingen per doelgroep.

Categorie 1 en 2 route Werk

Ferm Werk streeft voor uitkeringsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt naar de snelste route naar werk of opleiding. Onder deze categorieën behoren alle uitkeringsgerechtigden met arbeidspotentieel en alle jongeren (< 27 jaar). Onder deze groep vallen ook de uitkeringsgerechtigden met een doelgroepenindicatie (garantiebanen) en met een nieuw beschutindicatie en de statushouders (taalachterstand).

Ferm Werk biedt hiervoor leer-werktrajecten in haar eigen "werk en trainingsfaciliteit" welke gericht zijn op een aantal focusberoeven welke periodiek worden afgestemd op de (lokale) vraag. Deze trajecten worden deels bij Ferm Werk uitgevoerd, echter bij voorkeur wordt hiervoor de samenwerking met lokale werkgevers en initiatieven gezocht. Ferm Werk onderhoudt hiervoor een uitgebreid netwerk van werkgevers en hanteert hierbij een benadering die zowel vraag als aanbod gericht is. Naast matching en bemiddeling worden er in samenwerking met werkgevers, arbeidsmarktregio's en gemeenten allerlei activiteiten georganiseerd om de kansen en zichtbaarheid van deze potentiële medewerkers te vergroten.

Daarnaast heeft Ferm Werk hiervoor in het afgelopen jaar de detachingsbanen in het leven geroepen. De inzet van dit instrument wordt gecontinueerd en indien noodzakelijk uitgebreid met als doel ontzorging van werkgevers en extra kansen voor werkzoekenden die behoren tot de niet populaire doelgroepen op de arbeidsmarkt. Detachering van deze groep is tevens een bron van inkomsten voor Ferm Werk.

Categorie 3 en 4

Het aantal uitkeringsgerechtigden in categorie 3 en 4 (grote afstand tot de arbeidsmarkt) groeit. Ferm Werk heeft voor deze groep zeer beperkte middelen en mogelijkheden. De huidige begeleiding is met name gericht op doorverwijzing naar de ketenpartners in het sociaal domein. Voor deze groep is echter intensieve begeleiding, scholing en bemiddeling noodzakelijk. Echter, nu de gemeenten hebben aangegeven in het komende begrotingsjaar niet extra te kunnen of willen investeren in deze groep, zal Ferm Werk op zoek gaan naar andere mogelijkheden. De huidige systematiek van doorverwijzen zal worden gecontinueerd en vormen van partnership in het sociaal domein zullen worden verstevigd. Tegelijkertijd is de ambitie om meer voor deze groep te kunnen betekenen onveranderd. Dit vanuit de opdracht van de Participatiewet, vanuit de beschikbare expertise maar zeker ook vanuit de stellige overtuiging dat meedoen in deze samenleving ook voor deze groep inwoners zeer belangrijk is. Ervaring in de afgelopen jaren in Nederland laat zien dat businesscases op basis van uitstroom naar werk voor deze groep lastig te maken zijn en trajecten zijn vaak langdurig waarbij werk is niet altijd haalbaar is.

Ferm Werk is er van overtuigd dat extra inzet op termijn wordt terugverdiend en bijkomende maatschappelijke kosten zullen verminderen. Ferm Werk zal hiervoor in samenwerking met ketenpartners werken aan projectvoorstellen voor alle gemeenten individueel en/of gezamenlijk.

Sociale Werkvoorziening

Ferm Werk voert voor haar gemeenten de Wet sociale werkvoorziening uit. Deze regeling is met de komst van de Participatiewet gesloten, wat betekent dat er geen nieuwe instroom meer zal zijn in deze regeling. Jaarlijks neemt het aantal werknemers in dienst bij Ferm Werk in deze regeling met 5% af. De instrumenten nieuw beschut en garantiebanen zijn hiervoor in de plaats gekomen. Garantiebanen worden ingevuld bij externe werkgevers en overheden; voor nieuw beschut werk worden de faciliteiten van het voormalige SW bedrijf ingezet. Dit betekent dat voor elke 3 medewerkers die Ferm Werk via natuurlijk verloop verlaten er 1 in nieuw beschut werk geplaatst moet worden. De huidige wetgeving en financiering zijn hierop ingericht, maar de aantallen zijn de afgelopen jaren niet gerealiseerd. Ferm Werk verwacht dat dit in de komende jaren wordt ingehaald (of de regels worden versoepeld tbv extra instroom). Demografisch is er immers niets veranderd. De nieuwe plekken beschut werk worden naar

verwachting vooral in het binnenbedrijf (bij Ferm Werk intern) ingevuld. Mensen met mogelijkheden voor detachering vallen immers niet meer onder deze regeling maar onder de regeling garantiebanen. Dit betekent dat het zogenaamde werkbedrijf en dan met name het verdienmodel onder druk staan. Om passend en betaalbaar werk te kunnen bieden voor de SW werknemers van de vier gemeenten zijn nieuwe samenwerkingsverbanden noodzakelijk. Ferm Werk is hierbij in de overtuiging dat de bestaande faciliteit ook geschikt is voor een groot aantal uitkeringsgerechtigden, met name mensen in categorie 3 en 4 die nu op de bank zitten. De ervaring leert dat eventuele beperkingen geen belemmering hoeven te zijn om mee te kunnen doen in een aangepaste werkomgeving. Kosten voor het organiseren van werk en financieringsmogelijkheden staan echter in de weg. Ferm Werk gaat actief op zoek naar mogelijkheden en innovatieve ideeën op dit gebied en zoekt hierbij nadrukkelijk de samenwerking met ketenpartners. Een nieuwe ordening of infrastructuur geeft financiële mogelijkheden vanwege de diverse financieringsbronnen van beschermd werk zoals de Wet langdurige zorg, Participatiewet en WMO. Dit spoor verdient een forse impuls om te onderzoeken omdat hiermee wellicht beschermd werk voor inwoners die hierop zijn aangewezen betaalbaar kan blijven.

Multiproblematiek

De gedachte van integraal beleid in het sociaal domein komt vooral vanuit de ervaring met mensen die kampen met problemen op verschillende levensgebieden en die te maken hebben met zowel Ferm Werk als met de WMO en/of de Jeugdwet, etc.

De totale populatie van Ferm Werk kan in dit opzicht op een continuüm geplaatst worden. Aan de ene kant staan de mensen die alleen ondersteuning ten aanzien van werk nodig hebben en aan de andere kant staan mensen of huishoudens die op alle mogelijke levensterreinen te maken hebben met overheidsbemoedienissen.

Ferm Werk stelt voor om niet over deze hele linie integraal te gaan organiseren, maar om te beginnen met een klein aantal cliënten/ huishoudens die evident een beroep doen op een groot aantal voorzieningen. Voor deze groep wil Ferm Werk een intensieve samenwerking met de andere betrokken instanties in het sociaal domein en in het domein veiligheid, met als doel een integrale aanpak. Die integrale aanpak moet leiden tot het beter ondersteunen van de mensen, en tot minder kosten voor de gemeenten, gemeten over de hele breedte van instanties en regelingen.

Ferm Werk - kaders begroting 2019-2021 o.b.v. continuering beleid

Kleine geldstroom

Indexering 2% per jaar vanaf 2019

Basisdienstverlening

bedragen in € x 1.000

	prognose 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Netto toegevoegde waarde	-3.130	-3.059	-2.903	-2.820	-2.742
Idem, detachingsbanen			-97	-100	-103
	-3.130	-3.059	-3.000	-2.920	-2.845
Loonkostenvoordeel detabanen		-56	-48	-48	-48
Dekking uitvoeringskosten	-3.130	-3.115	-3.048	-2.968	-2.893
afname				-2,6%	-2,5%
Personeelskosten	6.082	6.579	6.778	6.914	7.052
Huur- en servicekosten	607	625	612	624	637
Kosten ICT hosting	245	233	255	260	265
Afschrijvingen	335	345	265	265	265
Rentelasten	45	50	23	23	23
Overige bedrijfslasten	1.363	1.460	1.542	1.573	1.605
	8.677	9.292	9.476	9.659	9.847
Continuous improvement	-	100	-235	-240	-244
Uitvoeringskosten	8.677	9.392	9.241	9.420	9.602
toename (agv indexering)				1,9%	1,9%
Gemeentelijke bijdrage	5.547	6.277	6.193	6.452	6.709
<i>begroting 2018-2021</i>			6.193	6.457	6.714

Aanvullende dienstverlening

bedragen in € x 1.000

	prognose 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Schuldhelpverlening	176	192	180	183	187
Huisvesting statushouders	33	38	31	31	32
Regeling TMZorg W/M/O	55		56	57	58
Ondersteuningsfonds Bo-Re	36	26	36	36	37
Overige	5	5	5	5	5
	305	261	307	313	320

De uitvoering van de regeling tegemoetkoming meerkosten zorg voor de gemeenten Woerden, Montfoort en Oudewater is nieuw vanaf 1 april 2017. Hiermee was in de begroting 2018 nog geen rekening gehouden (dit geldt ook voor de kosten van de grote geldstroom van deze regeling ad 128 K).

Ferm Werk - kaders begroting 2019-2021 o.b.v. continuering beleid

Grote geldstroom per gemeente

Aantal uitkeringen	vanaf 2019 jaarlijkse afname met 2% (2018: gelijkblijvend)
Aantal garantiebanen/nw beschut	conform begroting 2018-2021
Dekking Rijk BUIG	conform begroting 2018-2021 + aanpassing rijksbudget 2018 (zoals bekend gemaakt op 29-9-2017)
Aantal SE WSW	vanaf 2019 jaarlijkse afname met 5%
Lasten en dekking Rijk WSW	vanaf 2019 jaarlijkse afname met 5%

Woerden bedragen in € x 1.000	prognose 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Lasten BUIG	8.072	8.759	8.993	9.048	9.085
Lasten WSW	6.564	6.183	5.820	5.529	5.252
Overige lasten	1.677	1.761	1.848	1.903	1.951
	16.313	16.703	16.661	16.479	16.289
Dekking Rijk BUIG	-7.568	-7.600	-8.635	-8.845	-9.045
Idem, vangnetregeling	-63	-494	-	-	-
Dekking Rijk WSW	-5.855	-5.349	-4.992	-4.742	-4.505
Bijdrage gemeente	2.828	3.260	3.034	2.892	2.739

Aantal uitkeringen	626	635	622	610	597
Aantal garantiebanen	10	35	53	71	88
Aantal banen Nieuw beschut	-	11	13	15	17
Aantallen BUIG	636	680	688	696	703
Aantal SE WSW	229	219	205	194	185
Aantal detachingsbanen	9	17	17	17	17
Totaal	874	916	909	907	904

Bodegraven-Reeuwijk bedragen in € x 1.000	prognose 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Lasten BUIG	4.168	4.336	4.429	4.445	4.465
Lasten WSW	1.305	1.221	1.162	1.104	1.049
Overige lasten	476	577	581	607	637
	5.949	6.134	6.172	6.156	6.150
Dekking Rijk BUIG	-3.792	-3.890	-4.340	-4.460	-4.570
Idem, vangnetregeling	-93	-126	-	-	-
Dekking Rijk WSW	-1.225	-1.065	-1.007	-956	-908
Bijdrage gemeente	838	1.053	825	740	672

Aantal uitkeringen	296	304	292	286	280
Aantal garantiebanen	7	10	30	41	51
Aantal banen Nieuw beschut	1	5	7	7	9
Aantallen BUIG	303	319	329	335	340
Aantal SE WSW	46	43	41	39	37
Aantal detachingsbanen	6	11	11	11	11
Totaal	355	373	381	384	388

Aantal garantiebanen in 2018 bij Bo-Re: 10 i.p.v. 20, namelijk alleen jongeren via het TAB-team van de arbeidsmarktregio.

Ferm Werk - kaders begroting 2019-2021 o.b.v. continuering beleid

Montfoort bedragen in € x 1.000	prognose 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Lasten BUIG	1.470	1.583	1.470	1.458	1.457
Lasten WSW	529	485	493	468	445
Overige lasten	317	365	365	369	377
	2.316	2.433	2.327	2.295	2.279
Dekking Rijk BUIG	-1.332	-1.400	-1.440	-1.470	-1.500
Idem, vangnetregeling	-36	-61	-	-	-
Dekking Rijk WSW	-470	-420	-424	-403	-382
Bijdrage gemeente	478	553	464	422	397

Aantal uitkeringen	110	118	106	104	102
Aantal garantiebanen	3	4	7	9	11
Aantal banen Nieuw beschut	-	1	2	2	3
Aantallen BUIG	113	123	115	115	116
Aantal SE WSW	19	17	17	16	16
Aantal detachingsbanen	2	13	10	10	10
Totaal	133	153	143	142	142

Oudewater bedragen in € x 1.000	prognose 2017	begroting 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021
Lasten BUIG	1.147	1.238	1.216	1.209	1.203
Lasten WSW	578	521	525	499	474
Overige lasten	246	262	271	275	279
	1.971	2.021	2.013	1.983	1.956
Dekking Rijk BUIG	-1.076	-1.210	-1.190	-1.210	-1.230
Idem, vangnetregeling	-9	-	-	-	-
Dekking Rijk WSW	-505	-450	-451	-429	-407
Bijdrage gemeente	381	361	371	345	319

Aantal uitkeringen	84	87	84	83	81
Aantal garantiebanen	1	4	6	8	10
Aantal banen Nieuw beschut	-	1	1	1	1
Aantallen BUIG	85	92	92	92	92
Aantal SE WSW	20	18	18	18	17
Aantal detachingsbanen	2	2	2	2	2
Totaal	108	113	113	112	111

M05 Motie Participatie en Ferm Werk

De raad van de gemeente Woerden, in vergadering bijeen op 2 november 2017, gehoord de beraadslagingen over de Programmabegroting 2018,

Constaterende dat:

1. Ferm Werk de exclusieve uitvoeringsorganisatie is voor participatie, werk en inkomen van de gemeente Woerden;
2. Ferm Werk voor de uitvoering van haar taken jaarlijks meer budget nodig heeft;
3. De door de raad gestelde kaders voor de uitvoering van Participatiewet niet toegepast worden door Ferm Werk;
4. De uitgangspunten van de voormalige Sluijs-groep en de uitgangspunten van Ferm Werk die bij de start geformuleerd zijn, in de loop van de tijd gewijzigd zijn;

Overwegende dat:

1. De sociale werkvoorziening fors gewijzigd is;
2. Voor de raad een efficiënte en effectieve uitvoering van de Participatiewet zeer belangrijk is, inwoners niet buiten de boot mogen vallen;
3. De inwoners die op een voorziening van de gemeente zijn aangewezen centraal staan en dat zij gebaat zijn bij duidelijke besluitvorming.

Draagt het college op:

1. Methodieken buiten Ferm Werk, die effectief en efficiënt zijn om inwoners met behulp van maatwerk te laten participeren of aan het werk te krijgen, duidelijk in kaart te brengen;
2. Deze mogelijkheden en de huidige resultaten van de uitvoering van de Participatiewet in Woerden aan te bieden aan de raad. Zodat de nieuwe raad het debat over doelstellingen en de rol van de overheid goed kan voeren in relatie tot de beschikbare middelen en mogelijkheden; Hoe willen we in Woerden mensen laten participeren binnen de mogelijkheden die de wet en de middelen ons bieden? Om daarna een weloverwogen besluit te kunnen nemen over mogelijke wijzigingen;
3. Daartoe uiterlijk maart 2018 de resultaten aan de (nieuwe) raad voor te leggen.

En gaat over tot de orde van dag.

CU-SGP Woerden, Simon Brouwer
VVD Woerden, Stefan van Hameren
D66 Woerden, George Becht
CDA Woerden, Marco Hollemans
STERK Woerden, Wout den Boer
Progressief Woerden, Jelle IJpma

Toelichting:

Zie bijlage voor financiële resultaten Ferm Werk over de afgelopen jaren.

Kosten Ferm Werk	2014 realisatie	2015 realisatie	2016 realisatie	2017 prognose obv Q3	
GROTE GELDSTROOM					
uitkeringen levensonderhoud / minimaregelingen	8.343.569	8.146.549	8.685.126	9.632.320	2017 incl regeling TMZ
rijksbijdrage	6.760.289	6.804.912	7.121.607	7.675.307	2017 incl vangnetregeling
gemeentelijke bijdrage	1.583.280	1.341.637	1.563.519	1.957.013	
sociale werkvoorziening	7.265.100	7.216.526	6.920.811	6.563.896	
rijksbijdrage	6.809.712	6.490.979	6.238.389	5.854.559	
gemeentelijke bijdrage	455.388	725.547	682.422	709.337	
participatie	130.064	90.244	163.128	406.200	2017 invoering detabanen
rijksbijdrage en markt	-	-	54.608	261.200	
gemeentelijke bijdrage	130.064	90.244	108.520	145.000	
Totaal gemeentelijke bijdrage grote geldstroom	2.168.732	2.157.428	2.354.461	2.811.350	
gemeentelijke bijdrage begroot	1.716.000	2.200.006	2.740.199	2.740.199	
OVERSCHRIJDING	452.732	42.578-	385.738-	71.151	
KLEINE GELDSTROOM					
aanvragen levensonderhoud en minimabeleid	1.689.526	1.908.763	1.710.278		
gemeentelijke bijdrage	1.689.526	1.908.763	1.710.278		
sociale werkvoorziening	2.628.895	3.039.400	3.101.024		
markt (NTW)	2.211.513	2.750.019	3.128.120		
gemeentelijke bijdrage	417.382	289.381	27.096-		2014 en 2015 eenmalige kosten verlies/verkoop kringloopwinkels
participatie	1.184.875	1.200.500	1.153.513		
markt (NTW)	64.659	103.531	53.047		
gemeentelijke bijdrage	1.120.216	1.096.969	1.100.466		
Totaal gemeentelijke bijdrage kleine geldstroom	3.227.124	3.295.113	2.783.648	3.127.000	
gemeentelijke bijdrage begroot	2.637.000	3.465.003	3.075.217	3.013.000	
OVERSCHRIJDING	590.124	169.890-	291.569-	114.000	
Totaal					
Totaal gemeentelijke bijdrage	5.395.856	5.452.541	5.138.109	5.938.350	
gemeentelijke bijdrage begroot	4.353.000	5.665.009	5.815.416	5.753.199	
OVERSCHRIJDING	1.042.856	212.468-	677.307-	185.151	
Aantal uitkeringen	502	506	547	626	